Eiropas Savienības
Oficiālais Vēstnesis

LV
L sērija

2025/439

3.3.2025.

KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS LĒMUMS (ES) 2025/439

(2025. gada 28. februāris),

ar ko ūdens resursu politikas jomā izveido to novērojamo vielu sarakstu, kurām veicams Savienības mēroga monitorings saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/105/EK

(izziņots ar dokumenta numuru C(2025) 1244)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/105/EK (2008. gada 16. decembris) par vides kvalitātes standartiem ūdens resursu politikas jomā un ar ko groza un sekojoši atceļ Padomes Direktīvas 82/176/EEK, 83/513/EEK, 84/156/EEK, 84/491/EEK, 86/280/EEK, un ar ko groza Direktīvu 2000/60/EK ([1]), un jo īpaši tās 8.b panta 5. punkta pirmo daļu,

tā kā:

(1) Direktīvas 2008/105/EK 8.b panta 1. punkts paredz tādu novērojamo vielu saraksta izveidi, par kurām Savienības mērogā jāvāc monitoringa dati, kas nākotnē varētu palīdzēt vielu prioritātes noteikšanā saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2000/60/EK ([2]) 16. panta 2. punktu. Pirmajā šāda veida sarakstā attiecībā uz katru vielu bija jānorāda tādas monitoringa matricas un iespējamās analīzes metodes, kas nerada pārmērīgas izmaksas.

(2) Sarakstā iekļaujamās vielas jāatlasa no tām, par kurām pieejamā informācija liecina, ka tās Savienības mērogā var radīt ievērojamu risku ūdens videi vai risku, kas rodas ar ūdens vides starpniecību, bet par kurām pieejamie monitoringa dati nav pietiekami, lai izdarītu secinājumus par faktiski radīto risku. Jāapsver iespēja sarakstā iekļaut arī tādas ļoti toksiskas vielas, kuras izmanto daudzās dalībvalstīs un novada ūdens vidē, bet attiecībā uz kurām monitorings tiek veikts reti vai nemaz. Atlases procesā jāņem vērā informācija, kas detalizēti norādīta Direktīvas 2008/105/EK 8.b panta 1. punkta a)–e) apakšpunktā, un īpaša uzmanība jāpievērš potenciāli problemātiskām piesārņojošām vielām.

(3) Novērojamo vielu sarakstā iekļauto vielu monitoringam būtu jāsniedz augstas kvalitātes dati par šo vielu koncentrācijām ūdens vidē, kurus varētu izmantot riska novērtējumos, ar kuru palīdzību atsevišķā pārskatīšanā saskaņā ar Direktīvas 2000/60/EK 16. panta 4. punktu identificē prioritārās vielas. Minētajā pārskatīšanā jāapsver iespēja prioritāro vielu sarakstā iekļaut tādas vielas, kuras rada nopietnu risku. Tad jānosaka arī vides kvalitātes standarts, kuru dalībvalstīm ir pienākums sasniegt. Attiecībā uz priekšlikumu prioritāro vielu sarakstā iekļaut kādu vielu ir jāveic ietekmes novērtējums.

(4) Izpildot Direktīvas 2008/105/EK 8.b panta 2. punktu, Komisijai novērojamo vielu saraksts jāatjaunina ik pēc diviem gadiem. Sarakstu atjauninot, Komisijai no tā jāizņem visas vielas, attiecībā uz kurām Direktīvas 2000/60/EK 16. panta 2. punktā minēto riskos balstīto novērtējumu var pabeigt bez papildu monitoringa datiem.

([1]) OV L 348, 24.12.2008., 84. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2008/105/oj.
([2]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/60/EK (2000. gada 23. oktobris), ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā (OV L 327, 22.12.2000., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj).

(5) Pirmais novērojamo vielu saraksts tika noteikts Komisijas Īstenošanas lēmumā (ES) 2015/495 ([3]), un tajā bija iekļautas desmit vielas vai vielu grupas, kā arī norādītas monitoringa matricas, iespējamās analītiskās metodes, kas nerada pārmērīgas izmaksas, un maksimāli pieļaujamās metodiskās detektēšanas robežas. Novērojamo vielu saraksts 2018., 2020. un 2022. gadā ticis atjaunināts attiecīgi ar Komisijas Īstenošanas lēmumu (ES) 2018/840 ([4]), (ES) 2020/1161 ([5]) un (ES) 2022/1307 ([6]).

(6) Atbilstīgi Direktīvas 2008/105/EK 8.b panta 2. punktam katrai atsevišķai vielai novērojamo vielu sarakstā nepārtraukta monitoringa perioda ilgums nepārsniedz četrus gadus. Tādā kārtā 2024. gadā spēku zaudēja pienākums monitorēt sešas novērojamo vielu sarakstā kopš 2020. gada iekļautas vielas vai vielu grupas, proti, sulfametoksazolu, trimetoprimu, venlafaksīnu un tā metabolītu O-desmetilvenlafaksīnu, desmit azolsavienojumu grupu (zāles klotrimazolu, flukonazolu un mikonazolu un pesticīdus imazalilu, ipkonazolu, metkonazolu, penkonazolu, prohlorazu, tebukonazolu un tetrakonazolu) un fungicīdus famoksadonu un dimoksistrobīnu. Iegūtos monitoringa datus ņems vērā saistībā ar Direktīvas 2000/60/EK 16. panta 2. punktā minēto prioritātes noteikšanu.

(7) Dati, kas kopš 2022. gada iegūti par azoksistrobīnu, kurš bija vienā grupā ar dimoksistrobīnu, ir pietiekami, lai pierādītu, ka azoksistrobīns rada risku dažās atsevišķās dalībvalstīs, un tāpēc pret to jāvēršas atbilstoši, proti, kā pret piesārņotāju, kas rada bažas valsts mērogā, un dalībvalstīs, kurās tas joprojām rada risku, tas jāmonitorē saskaņā ar Direktīvas 2000/60/EK V pielikuma 1.3.4. punkta noteikumu par "citiem piesārņotājiem". Attiecībā uz diflufenikānu kopš 2022. gada iegūtie dati liecina, ka tas rada Savienības mēroga risku un tāpēc ir potenciāli iekļaujams prioritāro vielu sarakstā. Starplaikā ir lietderīgi, ka dalībvalstis to monitorē kā piesārņotāju, kas rada bažas valsts mērogā. Gan azoksistrobīns, gan diflufenikāns būtu no novērojamo vielu saraksta jāsvītro.

(8) Pamatojoties uz monitoringa datiem, kas iegūti par pārējām piecām kopš 2022. gada monitorētajām vielām vai vielu grupām, proti, fipronilu, klindamicīnu, ofloksacīnu, metformīnu un tā metabolītu gvanilurīnvielu un grupu, kurā ir trīs sauļošanās aizsarglīdzekļi (butilmetoksidibenzoilmetāns, dēvēts arī par avobenzonu, oktokrilēns un benzofenons-3, dēvēts arī par oksibenzonu), Komisija secināja, ka iegūtie monitoringa dati nav pietiekami kvalitatīvi, lai novērtētu radīto risku, un ka minētās vielas vai vielu grupas tāpēc būtu paturamas novērojamo vielu sarakstā.

(9) Komisija 2023. gadā savāca datus par virkni citu vielu, ko varētu iekļaut novērojamo vielu sarakstā. Tā ņēma vērā Direktīvas 2008/105/EK 8.b panta 1. punktā minētajiem dažādajiem veidiem piederīgu relevanto informāciju un apspriedās ar dalībvalstu ekspertiem un ieinteresēto personu grupām. Novērojamo vielu sarakstā nevajadzētu iekļaut vielas, par kuru toksiskumu ir šaubas vai kuru gadījumā pieejamo monitoringa metožu jutība, ticamība vai salīdzināmība nav pietiekama. Par derīgiem kandidātiem tika atzīti sauļošanās aizsarglīdzekļi 2-etilheksilsalicilāts, dēvēts arī par oktisalātu, rūpnieciskais antioksidants *N*-1,3-dimetilbutil-*N*'-fenil-*p*-fenilēndiamīns (6PPD) un tā noārdīšanās produkts 6PPD-hinons, insekticīds un prettārpu līdzeklis abamektīns, grupa pretsēnīšu azolvielu (bromukonazols, klimbazols, ciazofamīds, difenokonazols, epoksikonazols, itrakonazols, ketokonazols, mefentriflukonazols, propikonazols, tritikonazols), insekticīds etoksazols, antidepresanti fluoksetīns un propranolols un

([3]) Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2015/495 (2015. gada 20. marts), ar ko izveido to novērojamo vielu sarakstu, kam veiks Savienības mēroga monitoringu ūdens resursu politikas jomā saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/105/EK (OV L 78, 24.3.2015., 40. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2015/495/oj).

([4]) Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2018/840 (2018. gada 5. jūnijs), ar kuru ūdens resursu politikas jomā izveido to novērojamo vielu sarakstu, kam veicams Savienības mēroga monitorings saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/105/EK, un ar kuru atceļ Komisijas Īstenošanas lēmumu (ES) 2015/495 (OV L 141, 7.6.2018., 9. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2018/840/oj).

([5]) Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2020/1161 (2020. gada 4. augusts), ar ko ūdens resursu politikas jomā izveido to novērojamo vielu sarakstu, kurām veicams Savienības mēroga monitorings saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/105/EK (OV L 257, 6.8.2020., 32. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2020/1161/oj).

([6]) Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2022/1307 (2022. gada 22. jūlijs), ar ko ūdens resursu politikas jomā izveido to novērojamo vielu sarakstu, kurām veicams Savienības mēroga monitorings saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/105/EK, un ar ko atceļ Komisijas Īstenošanas lēmumu (ES) 2020/1161 (OV L 197, 22.7.2022., 117. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/1307/oj).

antibiotikas oksitetraciklīns un tetraciklīns. Farmaceitisko līdzekļu iekļaušana atbilst ES stratēģiskajai pieejai attiecībā uz farmaceitiskiem līdzekļiem vidē ([7]), un divu antibiotiku iekļaušana atbilst arī Eiropas "Vienas veselības" rīcības plānam pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences (AMR) apkarošanai ([8]), kurā atbalstīta novērojamo vielu saraksta izmantošana, lai "uzlabotu zināšanas par antimikrobiālo līdzekļu sastopamību un izplatīšanos vidē".

(10) Izpildot Direktīvas 2008/105/EK 8.b panta 1. punktu, Komisija apzināja iespējamās analīzes metodes, ko varētu izmantot attiecībā uz ierosinātajām vielām. Attiecībā uz visām sarakstā paturētajām un jaunpievienotajām vielām katras vielas, arī katras grupā esošas atsevišķās vielas, kvantificēšanas metodiskajai robežai vajadzētu būt vismaz tik zemai, cik zema ir vielas paredzamā beziedarbības koncentrācija katrai vielai attiecīgajā matricā.

(11) Metformīns un tā metabolīts gvanilurīnviela vienā grupā atrodas to potenciālās aditīvās ietekmes dēļ; tos var un vajadzētu turpināt analizēt kopā. Oktisalāts ir piepulcēts trijiem sarakstā paturētajiem sauļošanās aizsarglīdzekļiem, jo tiem visiem ir vienāds iedarbības veids un var būt aditīva ietekme; tos var un vajadzētu analizēt kopā.

(12) Sagaidāms, ka 6PPD un 6PPD-hinons būs sastopami kopā, un tos var un vajadzētu analizēt kopā.

(13) Azolvielas ir sagrupētas, jo tām ir vienāds iedarbības veids un var būt arī aditīva ietekme; tās var un vajadzētu analizēt kopā.

(14) Abām tetraciklīnu klases antibiotikām varētu būt aditīva ietekme; tās var un vajadzētu analizēt kopā.

(15) Analītiskās metodes, kas norādītas novērojamo vielu sarakstā, neuzskata par tādām, kas rada pārmērīgas izmaksas. Ja nākotnē jauna informācija par kādu no jaunpievienotajām vielām liks samazināt paredzamo šīs vielas beziedarbības koncentrāciju, iespējams, uz laiku, kamēr minētā viela paliek sarakstā, būs jāsamazina attiecīgā maksimāli pieļaujamā kvantificēšanas metodiskā robeža.

(16) Direktīvas 2008/105/EK 8.b pantā cita starpā ir izklāstīti nosacījumi un kārtība, kas jāievēro attiecībā uz novērojamo vielu sarakstā iekļauto vielu monitoringu un monitoringa rezultātu ziņošanu, ko veic dalībvalstis. Tajā jo īpaši noteikts, ka, izvēloties reprezentatīvās monitoringa stacijas, monitoringa biežumu un laiku katrai vielai, dalībvalstīm jāņem vērā vielas lietojumi un iespējamā klātesība. Lai gan minimālais monitoringa biežums ir viena reize gadā, dalībvalstīm attiecībā uz visām vielām būtu jāapsver monitoringa biežums vismaz divas reizes gadā. Tas vajadzīgs, lai ņemtu vērā lietojuma izmaiņas un nodrošinātu, ka tiek savākti pietiekami kvalitatīvi dati un ka novērojamo vielu saraksta mehānisms tādējādi spēj dot pienācīgi efektīvu atbalstu turpmākiem riska novērtēšanas procesiem.

(17) Lai nodrošinātu dažādās dalībvalstīs iegūto rezultātu salīdzināmību, visas vielas vajadzētu monitorēt nesadalītos ūdens paraugos.

(18) Juridiskās skaidrības labad Īstenošanas lēmuma (ES) 2022/1307 pielikums būtu jāaizstāj pilnībā. Tādēļ Īstenošanas lēmums (ES) 2022/1307 būtu jāatceļ.

(19) Šajā lēmumā paredzētie pasākumi ir saskaņā ar atzinumu, ko sniegusi ar Direktīvas 2000/60/EK 21. panta 1. punktu izveidotā komiteja,

([7]) Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai "Eiropas Savienības stratēģiskā pieeja attiecībā uz farmaceitiskiem līdzekļiem vidē" (COM(2019) 128 final, 2019. gada 11. marts).

([8]) Komisijas paziņojums Padomei un Eiropas Parlamentam "Eiropas "Viena veselība" rīcības plāns pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences (AMR) apkarošanai" (COM(2017) 339 final, 2017. gada 29. jūnijs).

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Direktīvas 2008/105/EK 8.b pantā minētais to novērojamo vielu saraksts, kam veicams Savienības mēroga monitorings, ir sniegts šā lēmuma pielikumā.

2. pants

Īstenošanas lēmumu (ES) 2022/1307 atceļ.

3. pants

Šis lēmums ir adresēts dalībvalstīm.

Briselē, 2025. gada 28. februārī

Komisijas vārdā –
Komisijas locekle
Jessika ROSWALL

PIELIKUMS

Novērojamo vielu saraksts, kurām veicams Savienības mēroga monitorings, kas noteikts Direktīvas 2008/105/EK 8.b pantā

Vielas / vielu grupas nosaukums	Informatīvā ķīmijas dienesta (CAS) numurs	Eiropas Kopienas (EK) numurs (1)	Indikatīva analītiskā metode (2) (3)	Maksimāli pieļaujamā metodiskā kvantificēšanas robeža (ng/l)
Fipronils	120068-37-3	424-610-5	SPE-HPLC-MS/MS	0,77
Klindamicīns	18323-44-9	242-209-1	SPE-LC-MS/MS	44
Ofloksacīns	82419-36-1	680-263-1	SPE-UHPLC-MS/MS	26
Metformīns un gvanilurīnviela (4)	657-24-9 141-83-3	211-517-8 205-504-6	SPE-LC-MS/MS	156 000 100 000
Saulošanās aizsarglīdzekļi (5) Butilmetoksidibenzoilmetāns Oktokrilēns Benzofenons-3 Oktisalāts (2-etilheksilsalicilāts)	70356-09-1 6197-30-4 131-57-7 118-60-5	274-581-6 228-250-8 205-031-5 204-263-4	SPE-LC-ESI-MS/MS	3 000 266 670 168
N-1,3-Dimetilbutil-*N*′-fenil-*p*-fenilēndiamīns (6PPD) un 6PPD-hinons (6)	793-24-8 2754428-18-5	212-344-0 893-269-6	SPE-LC-MS/MS	370
Abamektīns (7), avermektīns B1a un avermektīns B1b	71751-41-2 65195-55-3 65195-56-4	265-610-3 265-611-9	SPE-LC-MS/MS	1
Azolsavienojumi (8) Bromukonazols Klimbazols Ciazofamīds Difenokonazols Epoksikonazols Itrakonazols Ketokonazols Mefentriflukonazols Propikonazols Tritikonazols	 116255-48-2 38083-17-9 120116-88-3 119446-68-3 133855-98-8 84625-61-6 65277-42-1 1417782-03-6 60207-90-1 131983-72-7	 408-060-3 253-775-4 601-671-8 601-613-1 406-850-2 617-596-9 265-667-4 822-682-6 262-104-4 603-543-7	SPE-LC-MS/MS	 15 110 130 360 180 8 50 1 600 1 000 1 000
Etoksazols	153233-91-1	604-891-2	SPE-GC-MS/MS	0,4

Vielas / vielu grupas nosaukums	Informatīvā ķīmijas dienesta (*CAS*) numurs	Eiropas Kopienas (EK) numurs ([1])	Indikatīva analītiskā metode ([2]) ([3])	Maksimāli pieļaujamā metodiskā kvantificēšanas robeža (ng/l)
Fluoksetīns	54910-89-3	611-209-7	SPE-LC-QTOF-HRMS	12
Propranolols	525-66-6	208-378-0	SPE-LC-MS/MS	20
Oksitetraciklīns un tetraciklīns ([9])	79-57-2 60-54-8	201-212-8 200-481-9	SPE-LC-MS/MS	500 90

([1]) Nav pieejams visām vielām.
([2]) Visas vielas jāmonitorē nesadalītos ūdens paraugos.
([3]) Ekstrakcijas metodes:
SPE – cietās fāzes ekstrakcija.
Analītiskās metodes:
HPLC-MS/MS – augstas izšķirtspējas šķidrumhromatogrāfija ar trīskāršās četrpolu masspektrometrijas tandēmu,
LC-MS/MS – šķidrumhromatogrāfija ar trīskāršās četrpolu masspektrometrijas tandēmu,
LC-ESI-MS/MS – šķidrumhromatogrāfija ar trīskāršās četrpolu masspektrometrijas tandēmu un pozitīvu elektrostrūklas jonizāciju,
LC-QTOF-HRMS – šķidrumhromatogrāfija ar četrpolu attālummērošu augstas izšķirtspējas masspektrometriju,
UHPLC-MS/MS – sevišķi augstas izšķirtspējas šķidrumhromatogrāfija ar trīskāršās četrpolu masspektrometrijas tandēmu.
([4]) Metformīnu un gvanilurīnvielu analizē kopā vienā paraugā, bet paziņo individuālas koncentrācijas.
([5]) Sauļošanās aizsarglīdzekļus analizē kopā vienā paraugā, bet paziņo individuālas koncentrācijas.
([6]) 6PPD un 6PPD-hinonu analizē kopā vienā paraugā, bet paziņo individuālas koncentrācijas.
([7]) Abas galvenās abamektīna sastāvdaļas (B1a un B1b) analizē kopā vienā paraugā un paziņo kopējo koncentrāciju.
([8]) Azolsavienojumus analizē kopā vienā paraugā, bet paziņo individuālas koncentrācijas.
([9]) Oksitetraciklīnu un tetraciklīnu analizē kopā vienā paraugā, bet paziņo individuālas koncentrācijas.